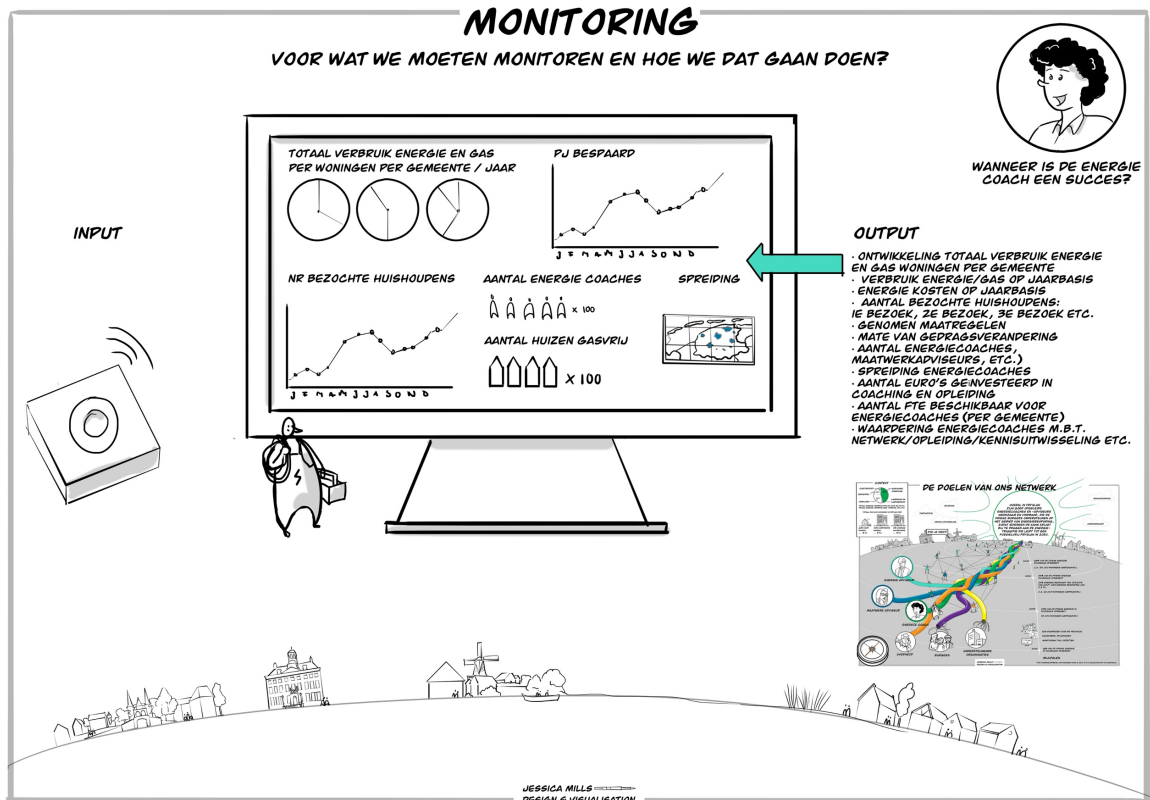

De nulmeting

*

Monitoring Effecten en Resultaten van Energiebegeleiding

Energiecoaching, Energieadvies en Maatwerkadvies in zicht

Onderzoek in opdracht van Provincie Fryslân

Februari 2021

Marjan Faber MA – Begeleidingskundig handelingsonderzoeker

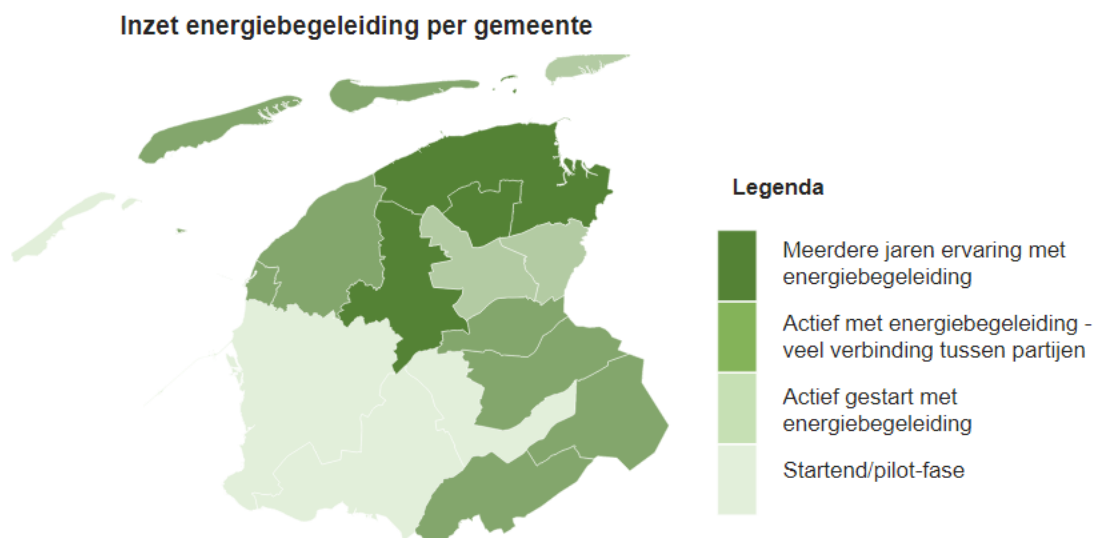

Samenvatting

Januari 2020 bleek er veel energie te zijn rondom het thema “Energiecoaching” binnen het Klimaat Overleg Fryslân, waarbij gemeente en provincie betrokken zijn. In het bestuursakkoord van de Provincie Fryslân wordt het realiseren een provinciebreed team van energiecoaches als een van de uitkomsten genoemd. Van hieruit is er begin 2020 een onderzoek gestart wat resulteerde in een verbinding van diverse partijen (bibliotheken, woningbouwcorporaties, energiecoaches, energie coöperaties, bewonersraad Fryslân, gemeenten en provincie) die er samen de schouders onder zetten. Deze partijen geven sinds juni 2020 samen vorm aan het netwerk, organiseren bijeenkomsten waar kennisuitwisseling en verbinding plaats vindt.

Na de succesvolle start van het netwerk voor energiebegeleiding, wat sinds januari 2021 werkt onder de naam **Energieteam Fryslân**, werd helder dat wanneer het Energieteam succesvol wil werken, visie, missie, doelen en monitoring daarbij van groot belang zijn. Er is gekozen voor een enquête met vragen gericht op energiecoaching en -advisering, monitoring, beleid en samenwerking. Met dit onderzoek krijgt de provincie en alle betrokken partijen zicht op de huidige stand van zaken in Friesland, rondom energiebegeleiding en de monitoring van de resultaten en de effecten van energiebegeleiding.

In 2020 waren er 33 energiecoaches en 7 energieadviseurs actief en het vooruitzicht is dat dit aantal in 2021 groeit naar 94 energiecoaches en 9 energieadviseurs. Er komen door de enquête grote verschillen naar voren in aantallen energiebegeleiders per gemeente. Dit kan worden verklaard door de inzet op basis van een betaalde baan of op basis van vrijwilligheid vanuit een plaatselijke energie coöperatie of bibliotheek. Vanaf 2021 is er overal actie rondom energiebegeleiding, waarbij de focus allereerst op energiebesparing is, daarna op financiële besparing en als derde staat participatie en draagvlak voor de energietransitie vergroten. Hieronder een kaart van Fryslân met de huidige stand van energiebegeleiding.

Voor gemeenten is het belangrijk om bewust te kiezen welke coach goed ingezet kan worden. Een fulltime energiecoach kan meters maken in wijken en binnen gekozen doelgroepen. De vrijwillige coaches hebben vaak het vertrouwen vanuit de omgeving en de backup van de energie coöperatie. Energie coöperaties geven wel aan dat het een grote taak is waar ze niet altijd de mensen voor hebben en zien daar graag ondersteuning vanuit gemeente en provincie tegemoet.

Energiecoaching kost wat! Of het nu om betaalde energiecoach gaat of voor een team vrijwillige energiecoaches. Beide vragen om een stevige investering in opleiding en begeleiding. Vanwege beperkte middelen wordt er soms gekozen voor het werken met vrijwillige energiecoaches. Om veel huishoudens en gesprekken te voeren is er dan een grote groep vrijwillige coaches nodig, deze groep heeft goede begeleiding nodig, waardering en applaus, anders is de kans op afhaken groot. (Lees op www.NLvoorelkaar.nl over wat de vrijwillige inzet tot een succes maakt).

Monitoring wordt nu op hele diverse manieren gedaan, uitwisseling is vaak niet mogelijk, gegevens gaan verloren en de regels rondom AVG brengen spanningen. Hierdoor is het effect niet goed meetbaar, kan er niet geleerd worden van voorgaande koers en acties. Het advies is om de monitoring goed en AVG-proof in te regelen. Een goede databank rondom de verduurzaming van woningen is om meerdere redenen belangrijk.

De deskundigheid en efficiëntie van het Duurzaam Bouwloket wordt gezien, dat ze landelijk kennis op doen en die in Friesland kunnen brengen is van waarde. Het Duurzaam Bouwloket heeft een goede tool om de energiecoach & adviseur te ondersteunen in de monitoring. Toch blijft het Duurzaam Bouwloket ver weg voelen; er is grote behoefte aan een lokale uitstraling, waarbij ook de Friese bedrijven meer onder de aandacht worden gebracht. Lokaal = vertrouwt.

Deze verschillende geluiden lijken ver uit elkaar te liggen, toch kan er met de bevindingen en ervaringen gewerkt worden aan een optimalisatie. Het advies is om in gesprek te blijven met elkaar over de inzet van het Duurzaam Bouwloket; hoe kan de huidige dienstverlening worden verbeterd naar; lokaal, Fries, Friese bedrijven, goede monitoring.

De energiecoaching en -advisering is sterk afhankelijk van stimulerende subsidieregelingen. Met het oog op de energietransitie is er veel te winnen als de energiecoach en adviseur een duidelijk omschreven rol krijgt binnen het beleid en dat daar meer structurele middelen en langere termijn plannen en gelden voor komen.

Inhoudsopgave

OPZET ONDERZOEK	7
ENERGIEBEGELEIDING IN BEELD	9
ENERGIEBEGELEIDING MET FOCUS OP...	10
ENERGIECOACHING	11
INZET VAN DE ENERGIECOACH	11
ENERGIECOACHING VOOR WIE?.....	12
AANTAL GESPREKKEN & HUISHOUDENS	13
ACHTERGROND VAN DE ENERGIECOACH	14
OPLEIDING VAN DE ENERGIECOACH.....	15
ENERGIEADVISING EN MAATWERKADVISING	16
ENERGIEADVIES VOOR WIE?	17
AANTAL GESPREKKEN EN HUISHOUDENS	17
ACHTERGROND EN OPLEIDING VAN DE ENERGIEADVISEUR EN MAATWERKADVISEUR.....	17
MONITORING – DATA VERZAMELEN EN DELEN.....	18
WAT WORDT ER GEMONITORD?.....	19
WIE ORGANISEERT OF COÖRDINEERT DE MONITORING?	19
BEHOEFTE AAN ONDERSTEUNING EN HULPMIDDELEN BIJ MONITORING?	19
SAMENWERKINGSVERBANDEN	20
WIE WERKT ER MET WIE?	20
DUURZAAM BOUWLOKET	22
VISIE EN MISSIE RONDOM ENERGIEBEGELEIDING, VERANKERING VOOR DE TOEKOMST.....	23
GEMEENTEN	23
EN ANDERE	23
CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	25
BIJLAGE: ENQUÊTE RONDOM MONITORING	28
DEEL A – ENERGIECOACHING	30
DEEL B – DE ENERGIEADVISEUR/MAATWERKADVISEUR	32
DEEL C- INSTEEL, BELEID & MONITORING	34
DEEL D - TOEKOMST (VOORUITBLIK 2021/2022)	37

Opzet onderzoek

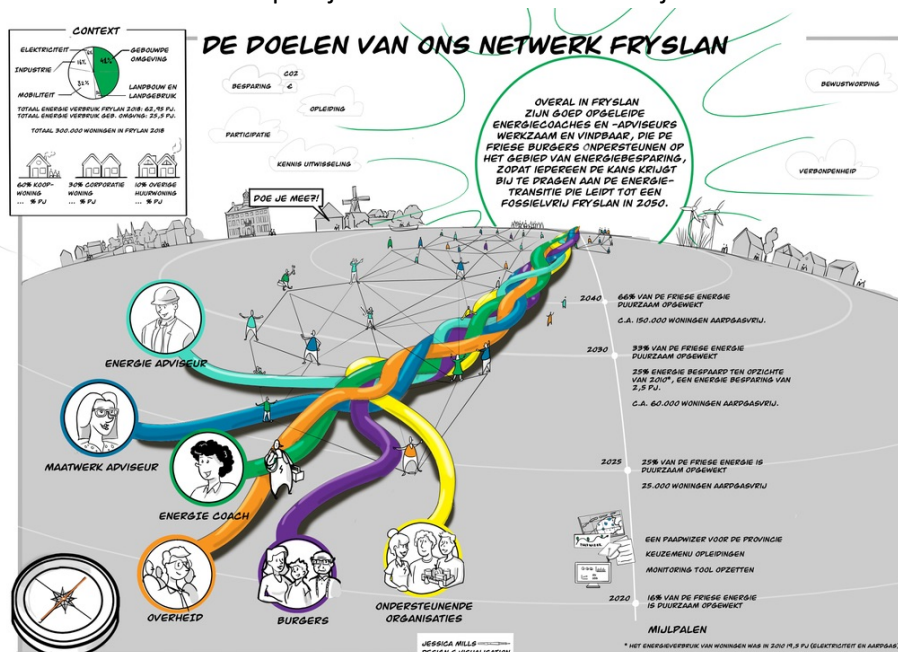
Januari 2020 bleek er veel energie te zijn rondom het thema “Energiecoaching” binnen het Klimaat Overleg Fryslân, waarbij gemeente en provincie betrokken zijn. In het bestuursakkoord van de Provincie Fryslân wordt het realiseren een provinciebreed team van energiecoaches als een van de uitkomsten genoemd. Van hieruit is er begin 2020 een onderzoek gestart wat resulteerde in een verbinding van diverse partijen (bibliotheken, woningbouwcorporaties, energiecoaches, energie coöperaties, bewonersraad Fryslân, gemeenten en provincie) die er samen de schouders onder zetten. Deze partijen geven sinds juni 2020 samen vorm aan het netwerk, organiseren bijeenkomsten waar kennisuitwisseling en verbinding plaats vindt.

Na de succesvolle start van het netwerk voor energiebegeleiding, wat sinds januari 2021 werkt onder de naam **Energieteam Fryslân**, werd helder dat wanneer het Energieteam succesvol wil werken, visie, missie, doelen en monitoring daarbij van groot belang zijn. Er is gekozen voor een enquête met vragen gericht op energiecoaching en -advisering, monitoring, beleid en samenwerking. Met dit onderzoek krijgt de provincie en alle betrokken partijen zicht op de huidige stand van zaken in Friesland, rondom energiebegeleiding en de monitoring van de resultaten en de effecten van energiebegeleiding.

Om na een jaar terug te kunnen kijken, vast te kunnen stellen of doelen zijn behaald, wat de resultaten zijn, of de doelen bijgesteld moeten worden is het van belang om nu te weten waar we bij de start zijn. We hebben dit onderzoek gedaan op de overgang van 2020 naar 2021. In januari zijn de gegevens verzameld en de uitwerking vond plaats in februari op basis van dit onderzoek.

We hebben onderzocht hoeveel energiecoaches en -adviseurs er actief zijn, vanuit welke organisatie zij opereren, of dit betaald werk is of dat het inzet is op basis van vrijwilligheid. Hoe groot het werkgebied is van de energiebegeleider en hoe lang deze energiebegeleiding al actief is. Indien er energiebegeleiding is, voor wie is die dan beschikbaar en wat is het doel van de energiebegeleiding.

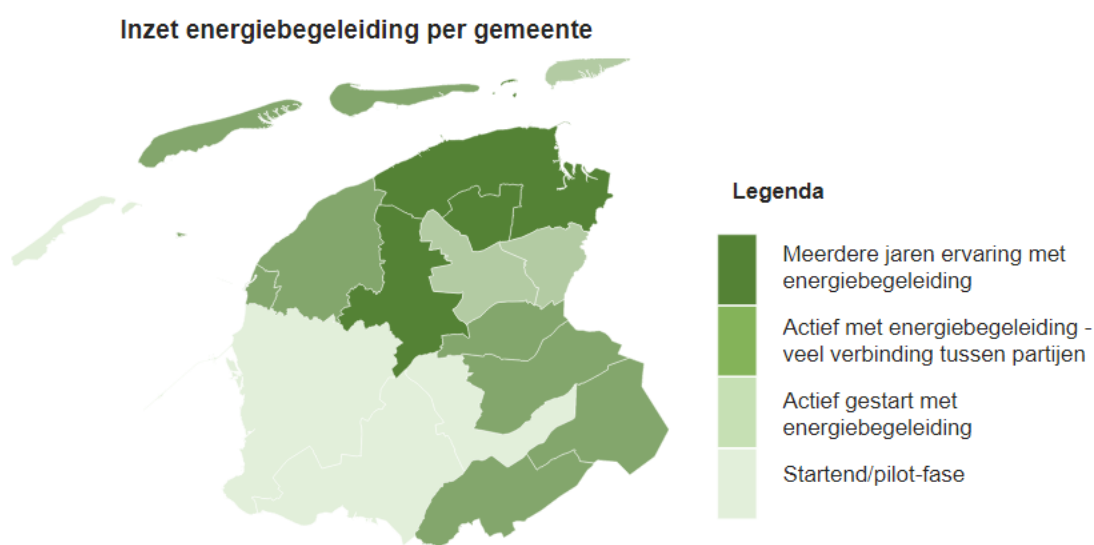
In het eerste onderzoek over energiebegeleiding kwam naar voren dat de energiecoach en -adviseurs het meest bereiken als er veel verbinding en samenwerking is tussen alle partijen in het veld. We onderzochten daarom ook hoe de partijen met elkaar verbonden zijn en samenwerken.

De enquête* is uitgezet onder alle ambtenaren die betrokken zijn bij het Klimaat Overleg Fryslân, ambtenaren vanuit de sociale kant gericht op armoedebestrijding, energiecoaches, adviseurs, woningcorporaties, energie coöperaties en andere betrokken. De enquête kon indien nodig doorgestuurd worden.

Met 65 respondenten die de enquête hebben ingevuld hebben we beeld gekregen hoe het ervoor staat. Daarnaast is er kwalitatief onderzoek gedaan om het ontstane beeld te onderzoeken, aan te vullen en te verhelderen.

Dank aan de werkgroep monitoring die heeft bijgedragen aan het opstellen van de enquête en aan iedereen die de enquête heeft ingevuld of heeft doorgestuurd naar de juiste persoon. In de volgende hoofdstukken leest u hoe de stand van zaken eind 2020/begin 2021 is in Fryslân. De gegevens zijn zoveel mogelijk per gemeente in beeld gebracht. Daar waar nodig is er anders gekozen.

Bovenstaande kaart geeft globaal de stand van zaken aan begin 2021, ik wens u voor nu veel leesplezier en vooral veel actie en succes bij het groener maken van bovenstaande kaart!

Sneek, februari 2021

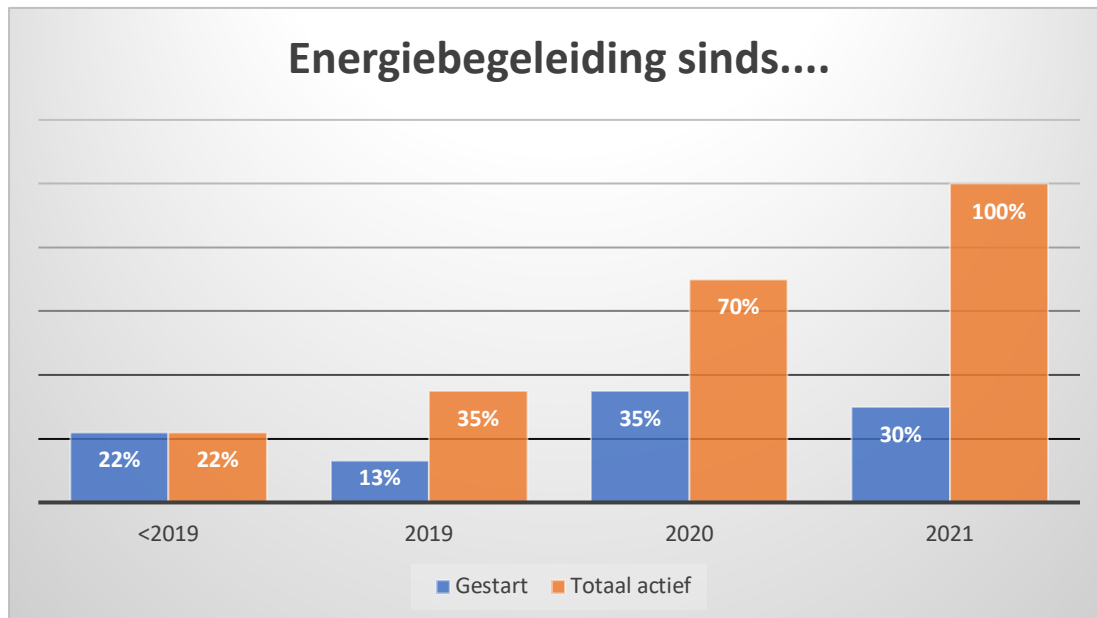
Marjan Faber MA
Begeleidingskundig handelingsonderzoeker

*In de bijlage vindt u de volledige enquête.

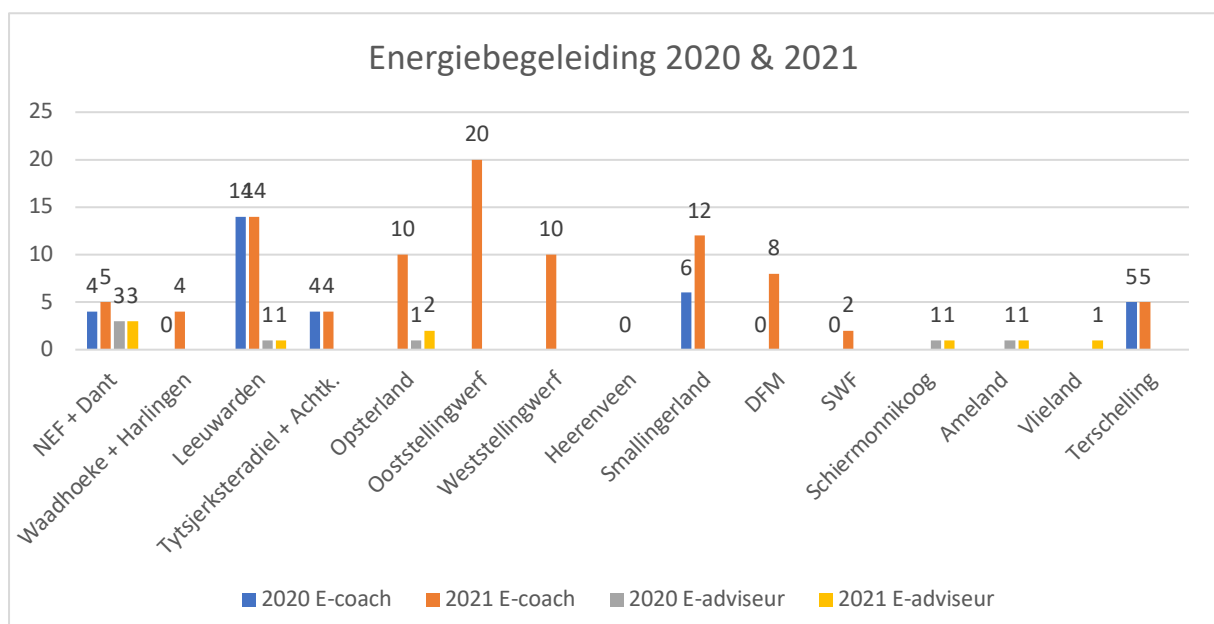
Energiebegeleiding in beeld

We stelden de vraag of er energiecoaches, energieadviseurs en/of maatwerkadviseurs aan de slag zijn en/of er plannen zijn voor het jaar 2021. Of dit om een vrijwillige of een betaalde functie gaat en wat het werkgebied is van de betreffende energiebegeleiding. In dit hoofdstuk krijgt u zicht op hoe dat er in de provincie uitziet.

In bovenstaande tabel is te zien hoe lang er binnen Friesland energiebegeleiding plaats vindt. Zo'n 22% is al actief voor 2019, waarbij er in 2019 iets groei is, in 2020 er nog zo'n 30% van de gemeenten starten en er vanaf 2021 overall activiteit is rondom energieadvies en coaching. Opvallend is dat de advisering al langer wordt toegepast en de coaching in de laatste jaren een vlucht neemt.

In onderstaande grafiek staan de actieve energiecoaches en adviseurs vermeld. In blauw en grijs de aantallen die er in 2020 actief waren en in oranje en geel de aantallen die er in 2021 gepland zijn.

In de tabel zijn er grote verschillen te zien in aantallen energiebegeleiders per gemeente. Dit kan worden verklaard door de inzet op basis van een betaalde baan of op basis van vrijwilligheid vanuit een plaatselijke energie coöperatie of bibliotheek. In de volgende paragrafen wordt dit verschil verklaard.

De aantallen voor 2021 zijn beoogde aantallen. Heerenveen heeft aangegeven wel plannen te hebben, maar dat deze nog niet concreet genoeg zijn om over aantallen te spreken.

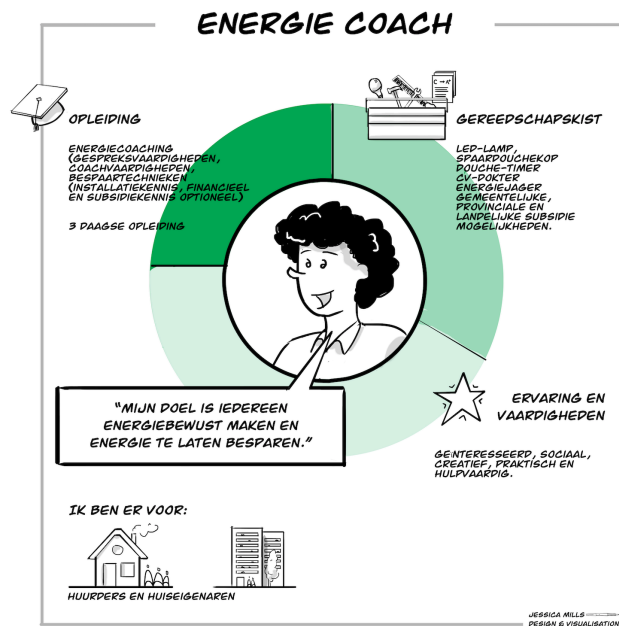
Energiebegeleiding met focus op...

Wat wil de organisatie bereiken met de inzet van energiebegeleiding? We vroegen de respondenten onderwerpen op volgorde te zetten van belangrijkheid. Het meest werd er voor Energiebesparing gekozen en daarna de financiële besparing. Dit is de top 5 geworden.

- 1 Energiebesparing
- 2 Financiële besparing
- 3 Participatie en draagvlak voor de energietransitie vergroten
- 4 Energiearmoede bestrijden
- 5 Sociale problematieken signaleren

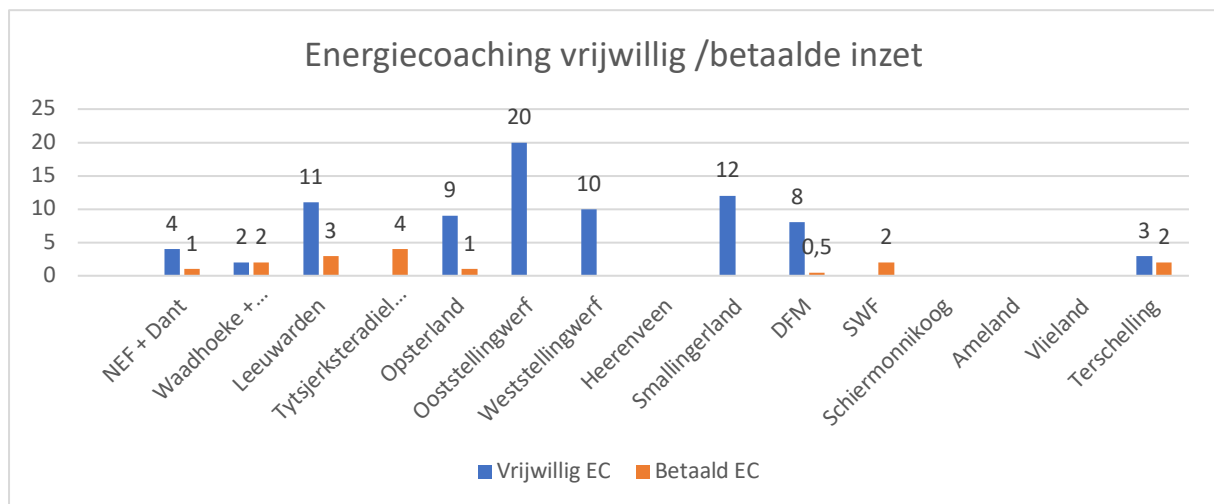
Bij deze vraag werd ook aangegeven dat het eigenlijk niet mogelijk was om te kiezen, want alle items zijn belangrijk. Soms ontbreekt het aan beleid, zodat er geen gefundeerde keuze gemaakt kon worden.

Energiecoaching

Inzet van de energiecoach

De volgende aantallen (zie onderstaande tabel) worden beoogd voor de inzet van energiecoaching voor het jaar 2021 en op welke basis (vrijwillig of betaald) dit plaats vindt.

Bij een groot aantal van de respondenten werd aangegeven dat het opgegeven aantal afhangt van de toekenning van de aangevraagde RRE-W subsidie. Misschien worden het dan meer of minder. Ook was bij sommige gemeenten nog niet geheel duidelijk of er een betaalde kracht aan de slag ging of misschien toch gekozen werd voor het werken met een team van vrijwillige energiecoaches.

Energiecoaching is gericht op het besparen van energie, waarbij minima/smalle beurs-coaching zich hier ook op richt, maar dan speciaal om budget te besparen. Voor de doelgroep waarbij financiële doelen worden gesteld is er een sterke verbinding tussen sociaal domein en de afdeling duurzaamheid. In dit geval wordt er vaak gewerkt met betaalde krachten, die dit werk fulltime doen.

Bij de vrijwillige inzet is de energietoetsing over het algemeen voor iedereen beschikbaar. Deze energietoetsing vindt vaak plaats vanuit de energie coöperatie en is gericht op buurt/wijk/dorp of het gebied waarvoor de energie coöperatie zich inzet. Naast energie besparen is de energiebegeleiding ook bedoeld om de betrokkenheid bij de energietransitie te vergroten.

Energietoetsing voor wie?

Gemeentelijke situaties verschillen van elkaar en zo ook voor wie de energietoetsing beschikbaar is. In de tabel hieronder zijn de verschillen te zien. De huidige keuze wordt sterk bepaald door de RRE van 2019-2020. Deze was alleen beschikbaar voor woningeigenaren. Met de nieuwe regeling (RREW) die start in 2021 worden er nieuwe keuzes gemaakt en zal de energietoetsing ook gericht zijn op huurders.

Bij de 18% die anders invulden zijn de aanvullende opmerkingen;

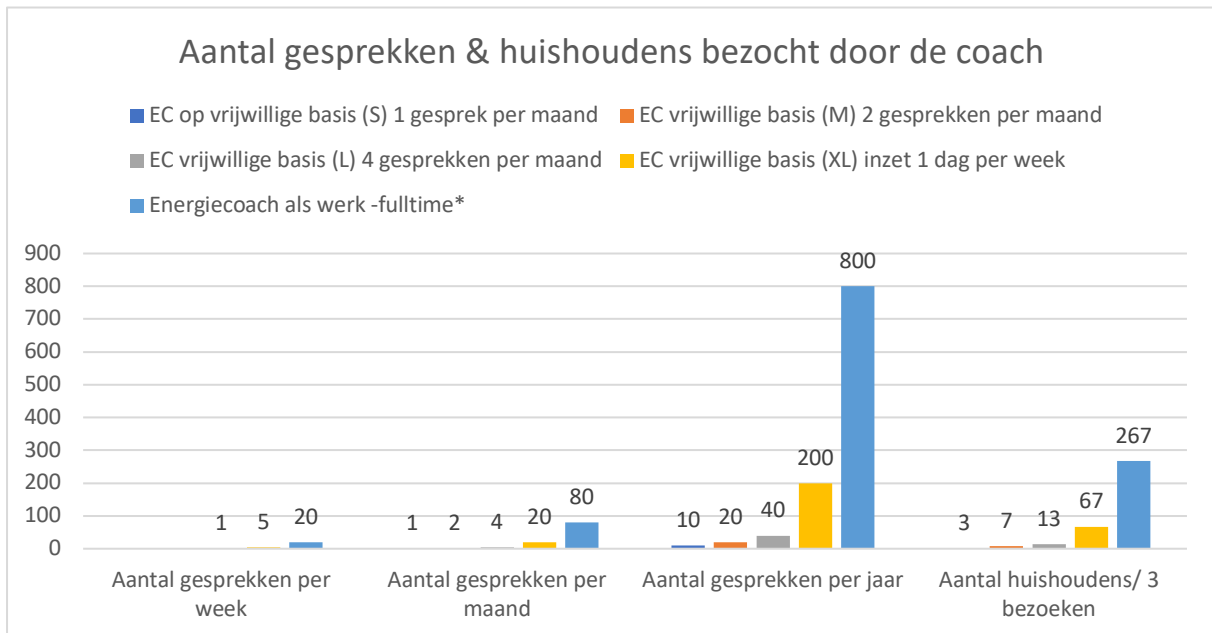
- Leden van de voedselbank hebben prioriteit
- Op dit moment voor particuliere woningeigenaren, maar straks ook voor huurders.
- Ouderen

De energie coöperaties geven aan niet specifiek beleid te hebben op de inzet van de energietoetsing en dat die voor iedereen beschikbaar is. Soms is lidmaatschap EC wel een voorwaarde om gecoacht te worden.

Aantal gesprekken & huishoudens

Door de vraag hoeveel gesprekken-bezoeken er worden afgelegd komt er een heel divers beeld naar voren; Er zijn vrijwillige energiecoaches die zo'n 10, 20 of 40 gesprekken per jaar voeren, vrijwilligers die 5 gesprekken per week voeren tot aan fulltime energiecoaches, die aangeven 20 gesprekken per week te voeren.

In onderstaande tabel is inzichtelijk hoeveel gesprekken gevoerd/huishoudens bezocht. Om de verschillen tussen de vrijwillige coaches aan te geven is er gekozen voor S, M, L en XL.

Hier wordt duidelijk dat er veel vrijwilligers nodig zijn om hetzelfde effect te hebben als 1 fulltime betaalde energiecoach. 1 fulltime energiecoach staat gelijk aan 4 vrijwillige xl-energiecoaches, staat gelijk aan 20 vrijwillige L-energiecoaches, staat gelijk aan 40 vrijwillige M-energiecoaches. En van de vrijwillige energiecoach die 1 gesprek per maand doet, zijn er 80 nodig om hetzelfde aantal gesprekken te voeren als een 1 fulltime energiecoach.

Een coach-traject wat inzet op succes en doelgerichte verandering, bestaat uit meerdere gesprekken. Een startgesprek waarin het doel wordt vastgesteld, middengesprek om te zien hoe het gaat en nieuwe doelen te stellen en een eindgesprek waarin het behaalde resultaat naar voren komt. In bovenstaande tabel is daarom naast het totaal aantal gesprekken ook het aantal bezochte huishoudens aangegeven. Hier zijn dan 3 contactmomenten geweest.

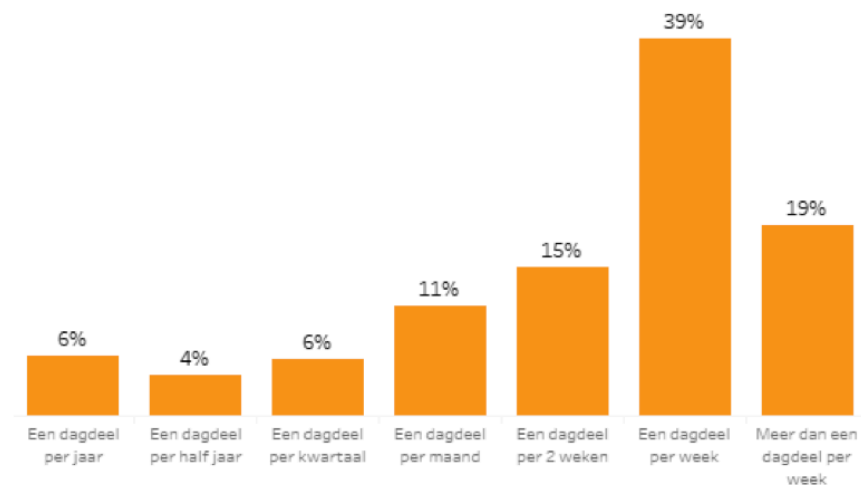
Achtergrond van de energiecoach

De achtergrond van de energiecoach is heel divers. Er werd in de enquête op de vraag “welke achtergrond heeft de energiecoach” antwoorden gegeven als:

- We hebben gepensioneerde ambtenaren, docenten en een directeur basisonderwijs, verpleegkundige en een musicus.
- Over het algemeen zijn het bij ons gepensioneerde krachten die uit eco-ideologie zich in willen zetten voor de eigen omgeving.
- Ervaringen met het verduurzamen van de eigen woning is voor mij de reden om anderen te willen helpen.
- Bij ons zijn de vrijwilligers iemand met een fulltimebaan, een gepensioneerden en 1 iemand is werkzoekend.
- Bij ons zijn er 2 sociaal werkers en daarbij 2 vrijwilligers die zich inzetten als energiecoach.

Hieruit kunnen we opmaken dat energiecoaches heel divers zijn in hun achtergrond, dit geeft veel ruimte voor werving. Energiecoaching blijkt een zinvolle bezigheid en invulling van de ruimte die ontstaat na pensionering. Dit komt ook in een onderzoek naar vrijwillige inzet naar voren. Het blijkt dat de 60+er, 65% van alle vrijwilligerstijd voor z'n rekening neemt. Hieronder nog een tabel, hoeveel tijd de 60+er gemiddeld beschikbaar is voor vrijwillige inzet. Meer informatie over vrijwilligerswerk, de inzet en optimale werving is te vinden op www.NLvoorelkaar.nl.

> Hoeveel dagdelen per jaar doe jij vrijwilligerswerk?

Uit: trendrapport vrijwillige inzet 2021 van NLvoor elkaar, 2021.

Opleiding van de energiecoach

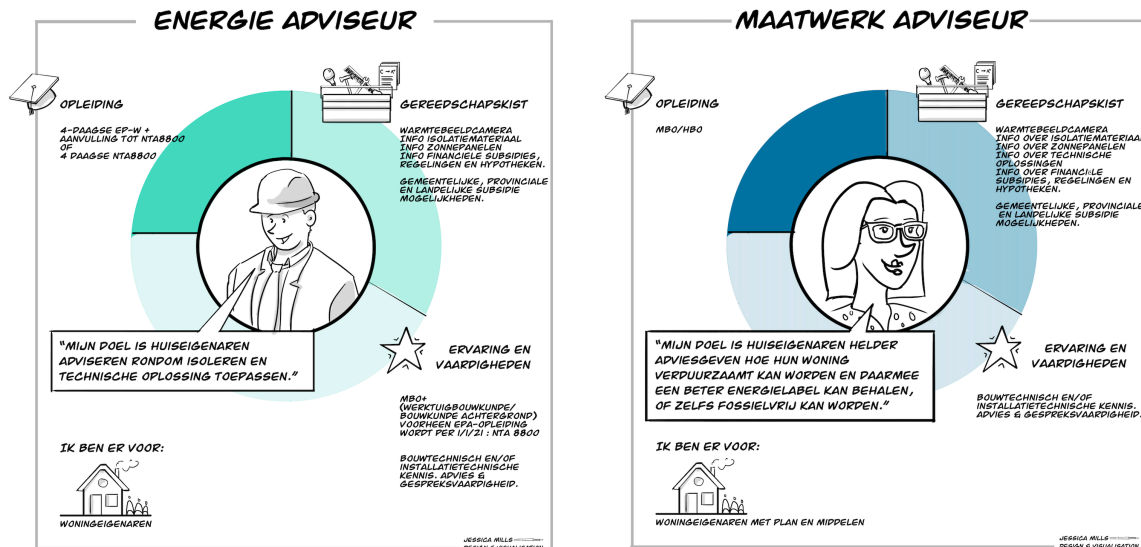
De energiecoaches die actief zijn, zijn heel divers opgeleid. Hier een opsomming van de mogelijkheden:

- Hoom, via de gemeente
- Training van de Hanzehogeschool, een soort van introductie.
- Training en leren in het veld
- Een eigen ontwikkelde training: “hoe word ik energieambassadeur”
- Via het Duurzaam Bouwloket
- Via de gemeente
- Een praktijkopleiding bij de NHL.
- De energiecoaches zijn opgeleid als maatwerkadviseurs
- Niet specifiek, meer eigen ervaring.
- Door Klaas Hofman

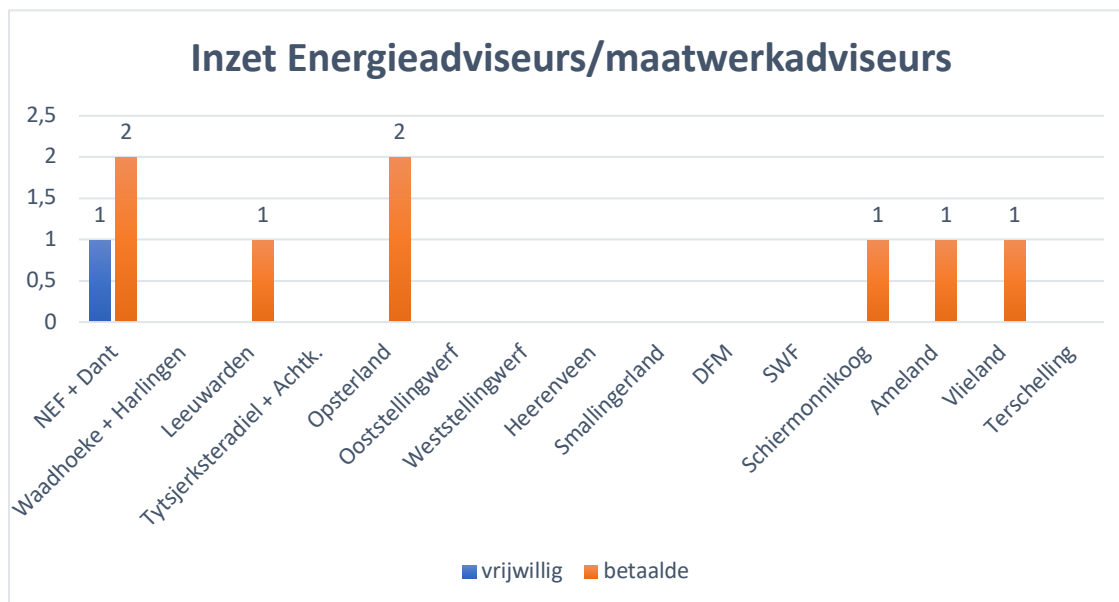
Binnen het netwerk van energiecoaching wordt duidelijk aangegeven dat er binnen de reguliere opleidingen veel nadruk ligt op de techniek en bespaartoevingen, maar er te weinig aandacht is voor het contact met de klant en gespreksopbouw en er te weinig begeleiding is in het starten in de praktijk.

In 2021 gaat Stichting PEB hier verandering in brengen door een energiecoach opleiding te verzorgen waarbij deelnemers kundig worden in zowel gesprekstechnieken, praktisch toepasbare psychologie, coachvaardigheden en besparingstechnieken en daarna begeleid starten in de praktijk. De opleiding bestaat uit een theoretisch deel en een praktisch deel, waaronder stage, praktijkbegeleiding en intervisiemiddagen.

Energieadvisering en Maatwerkadvisering

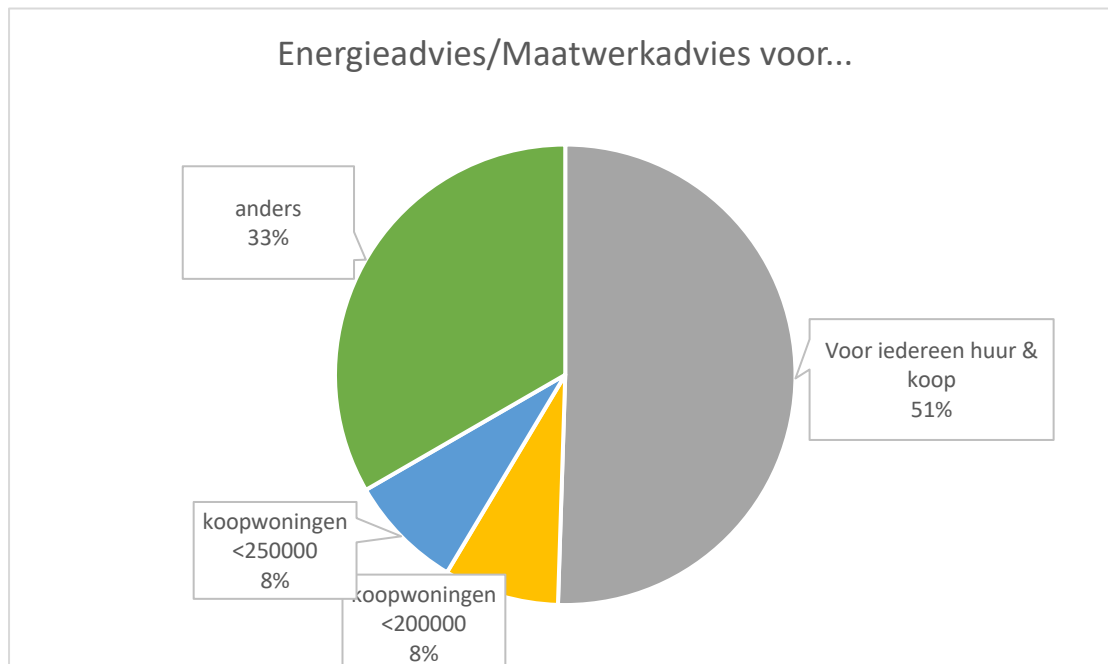

In de onderstaande tabel staan de aantallen energie adviseurs die actief zijn. Het adviseurs vak wordt vaak uitgevoerd als zelfstandige of vanuit een organisatie of stichting die zich richt op maatwerkadviezen. Gemeenten, Energie Coöperaties en particulieren schakelen de adviseur in. De kosten voor adviezen zijn meestal voor rekening van de woningeigenaar, sommige gemeenten nemen de kosten voor hun rekening (ongeacht uitvoering advies) of de burger krijgt bij uitvoering van het advies, de kosten achteraf vergoed door de gemeente.

Energieadvies voor wie?

Op de vraag voor wie is de energieadviseur beschikbaar, is het opvallend dat er 51% voor de keuze voor iedereen; huur, koop zonder bepalingen rondom WOZ of inkomen. De keuzes voor minima en huurders werd helemaal niet gekozen.

Bij anders werd er aangevuld met de opmerkingen:

- alle koopwoningen en bedrijfsgebouwen
- voor koopwoningen ongeacht de WOZ-waarde
- Onze maatwerkadviseur is niet beschikbaar voor particuliere recreatiewoningen. Hier is wel vraag naar, maar wij hebben daar niet genoeg informatie voor.

Aantal gesprekken en huishoudens

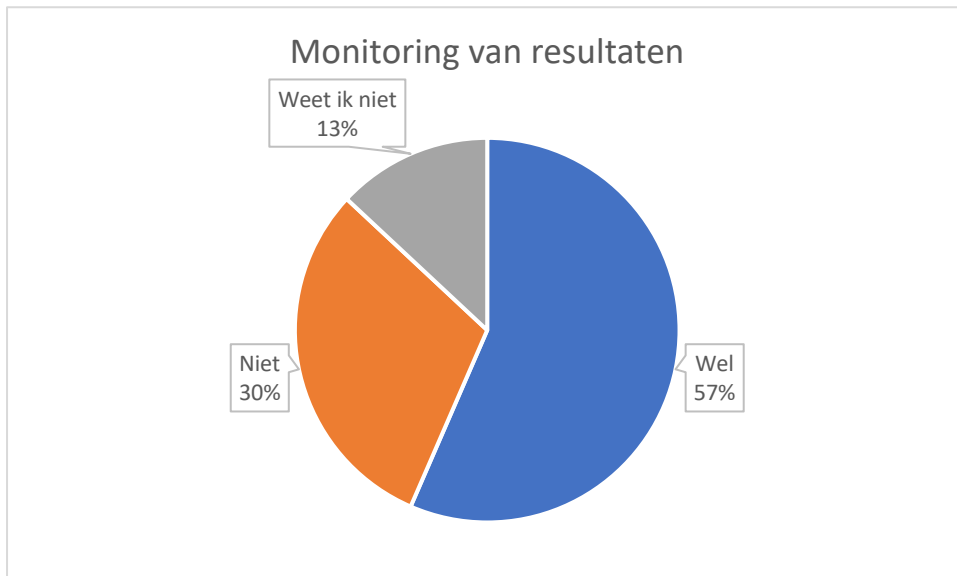
Het aantal bezochte adressen wordt niet structureel bijgehouden door gemeenten en coöperaties. De aanvragen gaan meestal rechtstreeks naar de adviseur. De beperkingen die er in 2020 zijn ontstaan door Corona, heeft er wel voor gezorgd dat er veel minder gebruik is gemaakt van energie- en maatwerkadviseurs. Daar waar bij energiecoaching de begeleiding soms werd vervangen door online begeleiding, is dat bij energieadvies en maatwerkadvies niet mogelijk. De situatie ter plaatse moet gezien worden.

Achtergrond en opleiding van de energieadviseur en maatwerkadviseur

De meeste adviseurs hebben een bouwkundige en/of installatietechnische achtergrond, een enkeling heeft een milieukundige. Ze zijn als zelfstandige aan de slag en zijn opgeleid voor de advisering, waarvan sommige met keurmerken als EPA-U & W en NTA.

Monitoring – data verzamelen en delen.

Van totale groep respondenten gaven er 23 antwoord voor het gedeelte monitoring. In de grafiek hieronder is te zien dat er 13 personen hebben aangegeven wel gegevens te verzamelen en vast te leggen, 7 gaven aan dat niet te doen en 3 personen wisten niet of er gemonitord werd.

De manier waarop er gemonitord is heel divers. In de woordwolk hieronder ziet u het resultaat, waarbij woorden die groter zijn vaker werden genoemd. Dit zijn Excel en Duurzaam Bouwloket. Bij Excel wordt aangegeven dat overzicht mist en resultaten weinig inzichtelijk gemaakt kunnen worden. Het Duurzaam Bouwloket daarentegen kan inzicht bieden op huis, wijk en gemeentelijk niveau van activiteiten, maatregelen en bespaarde energie en CO2. Deze gegevens zijn gemakkelijk uitwisselbaar en herbruikbaar in vervolprocessen, wijkuitvoeringsplannen etc. Het Duurzaam Bouwloket werkt AVG-proof en laat dit regelmatig onderzoeken door gecertificeerde veiligheidsbureaus.

Energieadviseurs maken vaak gebruik van een softwareprogramma waarmee direct berekening gemaakt kunnen worden. Ook werd er aangegeven dat het lastig is, omdat er zorgvuldig met persoonsgegevens moet worden omgegaan.

Wat wordt er gemonitord?

In bovenstaande tabel is te zien dat de besparing in kWh, tochtstrippen, radiatorfolie, ledlampen en de financiële besparing het meest wordt gemonitord.

Bij anders werd er aangegeven:

- Verbruik en besparing bij benadering
- Een verslag van bezoek
- De intrinsieke motivatie bij het huishouden
- RRE monitoring, het aantal weggezette boxen

Wie organiseert of coördineert de monitoring?

Op deze vraag werd er heel divers geantwoord. Energie coöperaties geven aan dat ze het zelf doen via hun project administratie. Er wordt verwezen naar de gemeente, ambtenaren, de energiecoach en instanties zoals Samen en Duurzaam Bouwloket.

Behoeftte aan ondersteuning en hulpmiddelen bij monitoring?

Door energie coöperaties, ambtenaren, projectleiders en energiecoaches wordt duidelijk aangegeven dat er ondersteuning en hulpmiddelen nodig zijn op het gebied van monitoring. Het veilig werken met gegevens en de gegevens overzichtelijk en inzichtelijk verzamelen is een vak apart.

Vanuit Ameland wordt aangegeven dat monitoring heel erg lastig is door de AVG, maar dat de monitoring wel heel belangrijk is om de burger zo goed mogelijk te adviseren. Er moet constant goed zicht zijn op de woning. Monitoring is daarin onmisbaar. Ameland geeft aan dat zij toekomst zien in de programma's van monitoring die het Duurzaam Bouwloket heeft ontwikkeld. De gegevens blijven bestaan en er komt goed zicht op de bebouwde omgeving en de ontwikkelingen die er gaande zijn en het AVG-proof in een goed beveiligde omgeving.

Samenwerkingsverbanden

Voor initiatieven die actief zijn met verduurzaming, en dus ook voor de energiecoach, is het van belang om een sterk netwerk te organiseren. Het netwerk zorgt ervoor dat de energiebegeleider bekend is, snel gevonden wordt en het vertrouwen heeft. Iedere partij uit het netwerk heeft z'n eigen veld met betrokkenen, door de samenwerking wordt het bereikingsgebied groter en daarmee het aantal betrokkenen ook.

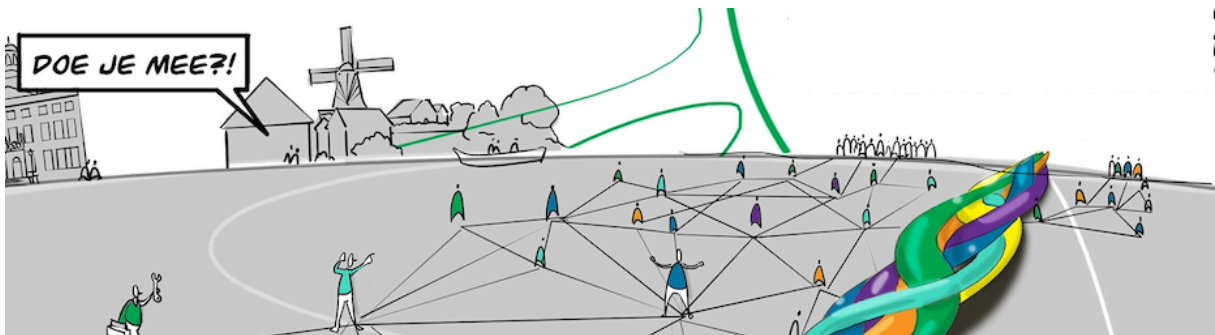
Wij wilden graag weten hoe het staat met de samenwerkingsverbanden van alle partijen die zich bezig houden met energiebegeleiding, heeft iedereen zicht op de belangrijke ander? Hieronder volgt een overzicht.

Wie werkt er met wie?

Wie	Werkt met	Ook belangrijk
Fryslan Duurzaam	Gemeenten, provincie, woningcorporaties, energie cooperaties en FMF	
Gemeente W. Stellingwerf	Stichting Duurzame toekomst	Duurzaam Bouwloket Sociaal Domein Woningbouwcorporaties
Grieko	Gemeente Leeuwarden	Us Kooperaasje Hier opgewekt Hoom
Gemeente De Fryske Marren	De energiecoach Woningcooperaties Voedselbanken	Energiecoöperatie
Gemeente Terschelling	Stichting Duurzame Buurtschappen Energie cooperatie Terschelling	Buurtverenigingen
Gemeente Smallingerland	Woningcorporatie, maatschappelijke organisaties, welzijnswerk, bibliotheek, gebiedsteams, lokale initiatieven	Dorpsbelangen Lokale ondernemers Kennisinstituten
Stichting Elkenien Grien	Dorpsbelangen en wijkraden Bedrijven (aannemers, installatiebedrijven, isolatiebedrijven, schilder en glaszetters) Rabobank en DVC	Woningcooperatie Thús Wonen, Bolwurk en provincie
Woningcorporatie	Gemeenten, sociale wijkteams, energie cooperaties, huurders en huurdersverenigingen.	Aannemers en installateurs
Gemeente NEF, Dantumadiel, Schiermonnikoog	De energieadviseurs en Duurzaam Bouwloket	De energie cooperaties.
WEN	Gemeente Opsterland	
Gemeente Ameland	Energie cooperatie, collegae, dorpsbelangen, ondernemersvereniging, installateurs	Provincie, rijk, bouwbedrijven, convenantpartners (Gasterra, Hanzehogeschool, Philips), inwoners, bedrijven en gasten

In bovenstaande tabel is te zien dat netwerken en verbindingen er heel verschillend uit kunnen zien. Het in kaart hebben van de contacten en die doelbewust onderhouden is van groot belang om verbonden de toekomst in te gaan en de transitie sterk en succesvol te maken. Het verkennen, in kaart brengen en uitbreiden van het netwerk draagt bij aan een verdieping in de maatschappij.

Het uitwisselen van hoe “de verbindingskaart” er ziet, kan inspirerend zijn voor de ander. Een voorbeeld hiervan is: een energie coöperatie en voetbalvereniging hebben misschien de meeste overeenkomsten in activiteiten, maar de voetbalvereniging heeft wel actieve leden die elkaar goed kennen en mee kunnen nemen in enthousiasme voor verduurzamen. De energie coöperatie heeft daar belang bij en kan de kennis brengen rondom verduurzaming en mogelijk het clubgebouw helpen te verduurzamen. Dit zelfde geldt voor kerken; leden & gebouwen. Samen werken aan een goede duurzame leefomgeving. Door elkaars kaart te bekijken, kijk je de kunst af.

Duurzaam Bouwloket

We hebben onderzocht hoe er in Friesland gebruik werd gemaakt van het Duurzaam Bouwloket. Het gebruik is heel divers; van matig, slechts back-office tot aan deskundige en efficiënte partij, die veel voor ons doet.

Hieronder een aantal opmerkingen:

Wij maken gebruik van het Duurzaam Bouwloket, hebben korte lijnen. Ze hebben veel ervaring door het hele land. Er is kennis en samenhang tussen loket en energiebegeleiding. Ze hebben een goed dashboard, opties, website en tools. We willen dit verder ontwikkelen, zodat de tools van het Bouwloket beschikbaar wordt voor derden, zoals energiecoaches, maatwerkadviseurs en Energie Cooperaties. (Gemeente Weststellingwerf)

Wij maken gebruik van eigen hulpmiddelen en verbeterjehuis van Milieu Centraal. Dat pakket is uitgebreider dan Duurzaam Bouwloket: geeft ook zicht op kosten en besparing op Energie. (Energie Coöperatie Goutum)

Het Duurzaam Bouwloket vult het digitale helpdesk en algemene informatie goed in. Wij zijn heel tevreden en willen verder kijken hoe we de monitoring met hen kunnen organiseren. Dit is namelijk heel lastig i.v.m. AVG. Goed zicht op de woning, monitoring dus, is heel belangrijk. (Gemeente Ameland)

Wij hebben op dit moment een energieloket bij Duurzaam Bouwloket. Wij willen een eigen energieloket (website) openen. We willen dat het écht lokaal wordt, waarbij de back-office door het Duurzaam Bouwloket gebeurt. Uiteindelijk willen we dat ook zelf gaan doen. (Gemeente Heerenveen)

Wij maken gebruik van het Duurzaam Bouwloket, ze hebben goede digitale dienstverlening. Ze doen ook de aanmeldingen voor de aanvraag voor de Energieadviseur, dus dat loopt prima. (Gemeente NEF)

Bovenstaande opmerkingen zijn representatief voor hoe het in Friesland is rondom het Duurzaam Bouwloket. De deskundigheid en efficiëntie van het Duurzaam Bouwloket wordt gezien, dat ze landelijk kennis op doen en die in Friesland kunnen brengen is van waarde. Het Duurzaam Bouwloket heeft een goede tool om de energiecoach & adviseur te ondersteunen in de monitoring. Toch blijft het Duurzaam Bouwloket ver weg voelen; er is grote behoefte aan een lokale uitstraling, waarbij ook de Friese bedrijven meer onder de aandacht worden gebracht. Lokaal = vertrouwt.

Deze verschillende geluiden lijken ver uit elkaar te liggen, toch kan er met de bevindingen en ervaringen gewerkt worden aan een optimalisatie. Het advies is om in gesprek te blijven met elkaar over de inzet van het Duurzaam Bouwloket; hoe kan de huidige dienstverlening worden verbeterd naar; lokaal, Fries, Friese bedrijven enz.

Visie en missie rondom energiebegeleiding, verankering voor de toekomst.

Het Energieteam Fryslân wil na de succesvolle start, een succesvol en langdurige toekomst in. Wij zijn benieuwd hoe het binnen Friesland is gesteld met de visie, missie en de doelen van alle betrokkenen rondom het Energieteam. Hieronder volgt wat de respondenten aangaven op de vraag wat de ambities zijn voor de toekomst rondom energiebegeleiding.

Gemeenten

De Fryske Marren wil energietoetsing beschikbaar stellen voor minima en de leden van de voedselbank en voorziet dat de doelgroep uit 1500 huishoudens. De raad heeft hier jaarlijks €30.000 beschikbaar voor gesteld (4 jaar lang), daarbij de incidentele middelen uit de RRE-W. Het idee is om dit met vrijwilligers vanuit de energie coöperaties op te pakken.

De eilanden, Schiermonnikoog, Ameland, Vlieland en Terschelling geven aan wel plannen te hebben, maar moeite hebben met de gelden die beschikbaar zijn via de regelingen. Hier is vaak de bepaling tot een bepaalde WOZ-waarde. Woningen onder deze WOZ grens zijn er niet. De grote vraag is om maatwerk voor de eilanden, wat betreft subsidieregelingen.

Diverse gemeenten geven aan dat het afhangt van de middelen die er beschikbaar komen als de RREW-subsidie wordt toegekend, dat er gestart wordt na 1 april.

Naar aanleiding van de gegevens uit de enquête, is er nog telefonisch contact geweest met diverse gemeenten. Merkbaar is dat de plannen voor de RREW-subsidie in de haast zijn gemaakt. Het is voor veel ambtenaren zoeken hoe de middelen precies besteed gaan worden als ze worden toegekend. Wordt er ingezet op een betaalde energietoets, die fulltime aan de slag gaat? Of is het aantrekkelijker om met een groep vrijwilligers aan de slag te gaan, zodat er middelen over blijven, die besteed kunnen worden aan besparende maatregelen als cv-inregelen, tochtstrips e.d. Wat opvalt is dat de plannen die er zijn gebaseerd zijn op stimulerende subsidies en dat er nog weinig structurele middelen worden benoemd.

En andere

Us Kooperaasje geeft aan dat ze energietoetsing en -advies graag willen aanbieden aan hun leden, dat hun netwerk hier ruimte voor biedt. De Energie Coöperaties hebben veel leden. Deze leden wonen in huis, hebben vragen, willen besparen en verduurzamen, kortom allemaal potentiële klanten voor de energiebegeleiders.

Energie Coöperatie Trynergie geeft aan dat de eigen groep van vrijwilligers al druk belast is en er geen ruimte is om de energiebegeleiding zelf te doen, maar dat ze wel graag deze dienst willen promoten. Ze geven aan graag de energietoetsers vanuit het provinciale netwerk in te willen zetten.

Energie Coöperatie Goutum is bezig om tot een plan van aanpak met de gemeente te komen, waarin energiebegeleiding is opgenomen in de uitvoeringsplannen. Grieneke geeft aan dat ze doorgaan op de ingeslagen weg.

In Wijnjewoude is er het concrete doel: We zijn voor 2025 energieneutraal, we gaan een biovergister ontwikkelen, zonneweides aanleggen. De energietoetsers gaan het gesprek aan met 850 huishoudens, om daarmee 400.000 kWh per jaar (gas en electra) te kunnen bezuinigen.

De Energie Coöperatie Bildtse Stroom wil starten met energiebegeleiding, waarbij ze zich richt op alle woningen in de oude gemeente 't Bildt en wil dit graag met de gemeente Waadhoeke oppakken.

FryslanDuurzaam wil graag bijdragen in de provincie Fryslân door de energietransitie te versnellen, krachten te bundelen. Ze heeft een aanbod waarin advies, verduurzaming en financiering zijn gebundeld.

De bewonersraad van Fryslân, die zich inzet voor huurders, zou graag enkele leden willen opleiden tot energiecoaches. Deze kunnen dan in hun eigen buurt aan de slag met de coaching. De bewonersraad geeft aan dat ze een bereik heeft van 30.000 huurders. Er zijn geen concrete plannen rondom energiecoaching gemaakt.

Bovenstaande reacties geven aan dat er bij de respondenten goede wil is en betrokkenheid om binnen de energietransitie, de energiecoaches en -adviseurs de ruimte te geven, te verbinden aan de burgers die binnen het bereik zijn. Er zijn doelen gesteld, visie is in ontwikkeling. Het kan in 2021 gaan groeien, scherper en doelgerichter worden op basis van opgedane ervaringen, gegevens die worden verzameld.

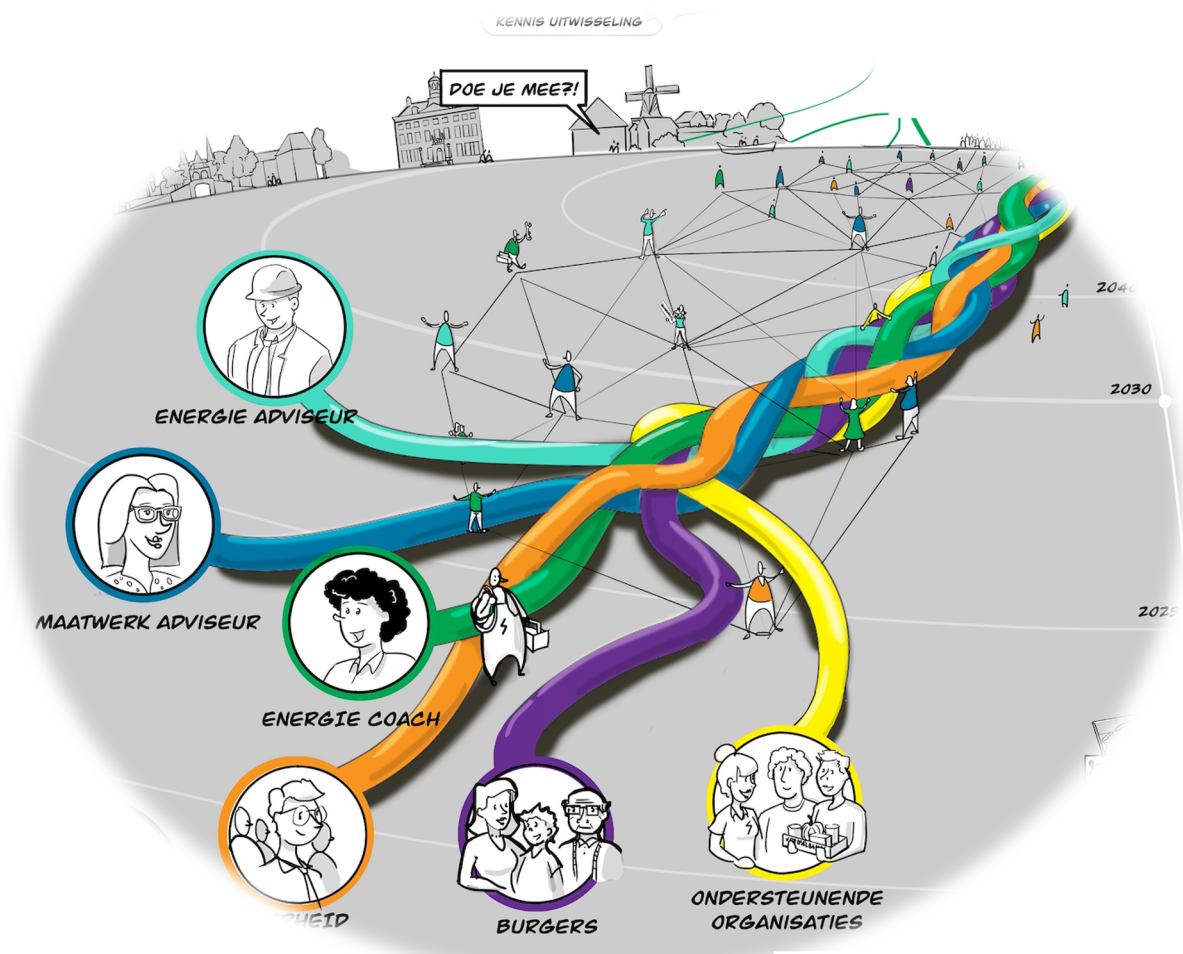
Conclusie en aanbevelingen

In voorgaande hoofdstukken is ingegaan op de stand van zaken aan het einde van 2020 en hoe het perspectief op de toekomst is, hoe de doelen zijn gesteld en hoe de verbondenheid tussen alle betrokkenen is.

Voor de toekomst is het de kunst om de succesvolle beweging en de werkzame ingrediënten te ontdekken. Deze vaker toe te passen, uit te wisselen, van elkaar te leren. Daar is voortdurende betrokkenheid naar elkaar toe voor nodig, zodat er steeds meer deskundige ondersteuning voor de burger komt. Kennis rondom de woningaanpak en duurzame gedragsverandering wordt vergroot en uitgewisseld. Hieronder een aantal aanbevelingen die bijdragen aan de impact van de energiebegeleiding, de resultaten en sturing naar succes, versnelling en betrokkenheid.

Teken de kaart!

Breng het eigen netwerk en bereik in kaart. Sommige partijen zien de ander niet, hebben geen idee hoeveel verbinding ze hebben in hun eigen leefomgeving of hebben juist een sterke focus op overheid en zien dan niet meer wat er nog meer op de kaart is of zou moeten zijn. Teken op wie de belangrijke samenwerkingspartners zijn, ontdek wie er over het hoofd gezien wordt of wie er goed betrokken kan worden. Kijk de kunst van elkaar af. Hoe meer lijnen, hoe sterker de positie en des te groter de impact.

Monitoring – Meten is weten.

Monitoring wordt nu op hele diverse manieren gedaan, uitwisseling is vaak niet mogelijk, gegevens gaan verloren en de regels rondom AVG brengen spanningen. Hierdoor is het effect niet goed meetbaar, kan er niet geleerd worden van voorgaande koers en acties.

Het advies is om de monitoring goed en AVG-proof in te regelen. Een goede databank rondom de verduurzaming van woningen is om meerdere redenen belangrijk;

- Energiecoaches en energieadviseurs werken in elkaars verlengde. De overdracht tussen energiecoach en energieadviseur kan gemakkelijker en professioneler verlopen met een databank waarin informatie is te vinden over de genomen maatregelen, acties doorlopen.
- Monitoring kan goed plaats vinden op basis van de gegevens uit de databank. Deze informatie is belangrijk om te leren wat werkt, het energiebegeleidingsvak kan zich hierdoor verder ontwikkelen.
- Wanneer monitoringsgegevens goed inzichtelijk worden in een dashboard, werkt het motiverend voor de begeleiding, energie coöperaties, buurten, gemeenten etc. Enige competitie is best motiverend. Kijk naar Junior coaching! Energiebesparen is leuk!

Waardering en duurzame inzet energiecoaching

Energiecoaching wordt gezien als de “eerste hulp” bij het besparen en toepassen van maatregelen. Deze kijk op energiecoaching is te smal. Met de besparingsmaatregelen is een snelle winst te behalen, maar met de coach is er een duurzame gedragsverandering te bereiken, die bijdraagt aan een betrokkenheid bij de transitie. Ook zorgt het ervoor dat de adviezen van de energieadviseur en maatwerkadviseur in goede aarde vallen en tot uitvoering worden gebracht.

Energiecoaching vindt plaats op basis verschillende basis, betaald en vrijwillig. De vrijwillige energiecoach stelt zich beschikbaar voor een bepaald aantal uren per week/maand of jaar. De betaalde energiecoach is de hele week beschikbaar. Vrijwillig en betaalde energiecoaches kunnen goed naast elkaar werken. Vaak is de vrijwillige energiecoach verbonden aan een energie coöperatie en sterk verbonden aan de eigen omgeving. Waarbij de betaalde energiecoach vaak werkt vanuit de gemeente en beschikbaar is voor de doelgroepen die de gemeente wil bereiken en daardoor ook andere kennis en ervaring heeft. De vrijwillige en betaalde energiecoach kunnen goed bij elkaar terecht voor uitwisseling van kennis.

Voor gemeenten is het belangrijk om bewust te kiezen welke coach goed ingezet kan worden. Een fulltime energiecoach kan meters maken in wijken en binnen gekozen doelgroepen. De vrijwillige coaches hebben vaak het vertrouwen vanuit de omgeving en de backup van de energie coöperatie. Toch geven energie coöperaties ook aan dat het een grote taak is, waar ze niet altijd de mensen voor hebben.

Energiecoaching kost wat! Of het nu om betaalde energiecoach gaat of voor een team vrijwillige energiecoaches. Beide vragen om een stevige investering. Er wordt soms gekozen voor het werken met vrijwilligers omdat er weinig financiën beschikbaar zijn. Om veel huishoudens en gesprekken te voeren zijn er veel vrijwillige coaches nodig. De vrijwilliger heeft goede begeleiding nodig, waardering en applaus, anders is de kans op afhaken groot. (Lees op www.NLvoorelkaar.nl over wat de vrijwillige inzet tot een succes maakt)

De doelgroep die wordt omschreven onder de noemers 'minima' of 'smalle beurs' geeft aan liever openheid van zaken te geven aan een onbekende onafhankelijke energiecoach, dan aan een vrijwillige energiecoach uit de buurt, dorp of wijk.

De energiecoaching en -advisering is sterk afhankelijk van stimulerende subsidieregelingen. Met het oog op de energietransitie is er veel te winnen als de energiecoach en adviseur een duidelijk omschreven rol krijgt binnen het beleid en dat daar meer structurele middelen en langere termijn plannen en gelden voor komen.

Investeer in goede opleiding en begeleiding van de startende energiebegeleider. De energiebegeleider, de burger die hulp vraagt en de transitie is erbij gebaat dat er een succesvolle beweging in gang wordt gezet en de beweging gaat groeien.

Bijlage: enquête rondom monitoring

Geachte deelnemer,

Vanuit het bestuursakkoord van de provincie Fryslân is er de missie om energiecoaches provinciebreed bij te laten dragen. Dit heeft tot doel om CO2 te reduceren, de energietransitie te versnellen, participatie te vergroten, energiearmoede tegen te gaan en dus geld te besparen. Binnen Friesland werken gemeentes, energie coöperaties en woningbouwcorporaties en de provincie Fryslân samen om dit mogelijk te maken. Er is inmiddels al een netwerk ontstaan rondom de energiecoaches die actief zijn.

De energiecoach en energieadviseur dragen op vele manieren bij en de organiserende partijen hebben samen uitgesproken dat het belangrijk is om het effect te monitoren. *“Wat is het effect van energiecoaching en advisering, welke doelen zijn er gesteld en wat wordt er bereikt, hoe is deze energiebegeleiding geborgd voor de toekomst enz.”* Deze vragenlijst geeft inzicht en richting voor de toekomst. Het tijdspad van dit onderzoek is als volgt:

- December 2020: uitzetten vragenlijst.
- Midden januari 2021: verwerking gegevens.
- 27 januari een eerste presentatie van de uitkomsten tijdens de 4^e bijeenkomst van het Energiecoach-netwerk.
- Begin maart: rapport met onderzoeksuitkomsten.

Wij danken u alvast voor uw medewerking en houden u op de hoogte van het vervolg en de uitkomsten van het onderzoek.

Marco Smulders (provincie Fryslân) & Marjan Faber (begeleidingskundig onderzoeker)

Uw naam:
Organisatie:
Afdeling:
Functie binnen de organisatie:

Energiecoaching is gericht op besparen van energie en daarmee geld. Energiecoaching is anders dan energieadviesing. Meer informatie over het verschil tussen coaching en adviesing vindt u in bijlage A.

Zijn er vanuit uw organisatie energiecoaches en/of energieadviseurs actief?

- Alleen energiecoaches (DEEL B overslaan)
- Alleen energie-adviseurs (ook maatwerkadvisers) (DEEL A overslaan)
- Zowel energiecoaches als energie-adviseurs
- Geen van beide (Deel A, B, C overslaan en alleen DEEL D invullen)

Toelichting:

Hoeveel energiecoaches/energieadviseurs zijn er momenteel actief vanuit uw organisatie?

	Personen zijn vrijwillig energiecoach
	Personen zijn betaalde energiecoach
	Personen zijn vrijwillig energieadviseur (kan dat eigenlijk op vrijwillige basis?)
	Personen zijn betaalde energieadviseur

Hoe groot is het werkgebied van uw energiecoach(es)/energieadviseurs?

- Dorp/wijk/ buurt
- Gemeente
- Provincie
- Anders, namelijk: .....

Toelichting/opmerking

DEEL A – Energiecoaching

Hoe groot is de inzet per energiecoach? Keuze uit fte/huisbezoeken per week/maand/jaar

?	Fte per energiecoach			
?	Huisbezoeken per	☐ week	☐ maand	☐ jaar

Toelichting/opmerking

Sinds wanneer is de energiecoach actief?

- De energiecoach wordt in 2021 actief
- De energiecoach is sinds 2020 actief
- De energiecoach is sinds 2019 actief
- De energiecoach is langer dan 2 jaar actief.

Toelichting/opmerking

Indien de energiecoach al actief is, kunt u aangeven hoeveel aanvragen en/of bezoeken er in totaal zijn afgelegd door de energiecoaches in de afgelopen jaren?

	Aanvragen (aantal huishoudens)	Bezochte huishoudens	Totaal aantal bezoeken (meerdere bezoeken p. huishouden mogelijk)
2020			
2019			
2018			

Toelichting/opmerking

Kunt u meer vertellen over de achtergrond van uw coaches?

--

Hoe is de energiecoach opgeleid tot coach?

--

Voor wie is de energiecoach beschikbaar vanuit uw organisatie? (meerdere opties mogelijk)

- voor iedereen (huur & koop ongeacht woz of inkomen)
- minima
- huurders
- koopwoningen WOZ<200.000
- koopwoningen WOZ<250.000
- anders, nl.....

Toelichting/opmerking

DEEL B – De energieadviseur/maatwerkadviseur

Hoe groot is de inzet per energieadviseur? Keuze uit fte/huisbezoeken per week/maand/jaar

?	Fte per energieadviseur			
?	Huisbezoeken per adviseur	☐ week	☐ maand	☐ jaar

Toelichting/opmerking

Sinds wanneer is de adviseur actief?

- De adviseur wordt in 2021 actief
- De adviseur is sinds 2020 actief
- De adviseur is sinds 2019 actief
- De adviseur is langer dan 2 jaar actief.

Toelichting/opmerking

Indien de energieadviseur al actief is, kunt u aangeven hoeveel aanvragen en/of bezoeken er in totaal zijn afgelegd door de energiecoaches in de afgelopen jaren?

	Aanvragen (aantal huishoudens)	Bezochte huishoudens	Totaal aantal bezoeken (meerdere bezoeken per hh mogelijk)
2020			
2019			
2018			

Toelichting/opmerking

Kunt u meer vertellen over de achtergrond van uw adviseur(s)?

Hoe is de energie-/maatwerkadviseur opgeleid tot adviseur?

Voor wie is de adviseur beschikbaar vanuit uw organisatie? (meerdere opties mogelijk)

- voor iedereen (huur & koop ongeacht woz of inkomen)
- minima
- huurders
- koopwoningen WOZ<200.000
- koopwoningen WOZ<250.000
- anders. nl....

Toelichting/opmerking

DEEL C- Insteek, Beleid & monitoring

Wat is de insteek van de energiecoach/adviseur vanuit uw organisatie? Maak een top 5 van wat uw organisatie belangrijk vindt. (1 staat boven aan! 2 ook belangrijk 3 iets minder belangrijk 4 mooi meegenomen 5 bijvangst)

1	
2	
3	
4	
5	

Denk aan: Energiebesparing, geldbesparing, participatie vergroten met betrekking tot energietransitie en warmteplannen, energietransitieversnellen, sociale problematieken signaleren, energiearmoede bestrijden, anders, nl.:

Toelichting/opmerking

De energiecoach/adviseur werkt vaak vanuit diverse partijen. Kunt u aangeven wie er de leiding heeft, wie erbij betrokken zijn en wie belangrijke anderen zijn?

Leidende partij	
Meewerkende partijen	
Belangrijke anderen	
Ook aangehaakt...	

(denk aan: gemeenten, afdelingen, energie coöperaties, woningbouwcorporaties, bibliotheek, stichtingen, enz...)

Kunt u kort verwoorden wat het beleid is rondom energiecoaching en hoe de energiecoach is verankerd voor de toekomst? Welke middelen zijn er beschikbaar en van waaruit worden deze middelen beschikbaar gesteld.

--

Kunt u aangeven hoeveel u op jaarbasis besteedt aan energiecoaching en wat daarbij komt kijken?

Communicatie rondom energiecoaching/advertentie e.d.	
Besparende middelen als radiatorfolie, tochtstrips, led-lampen, etc.	
Startpakketten	
Anders....	

Opmerkingen

Worden de resultaten van de energiecoach gemonitord?

- Nee (ga verder bij...

- Ja (volgende vragen meer specifiek)

Wat wordt er gemonitord? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Aantal tochtstrips
- Aantal led-lampen
- Radiator-folie
- Aantal leidingisolatie
- Waterzijdig inregelen CV
- Bespaar Douchekop
- Warmtepomp
- Advies over gedrag
- Labelsprong
- Isolatie
- Glas
- Energieverbruik & verandering
- Inzicht in verbruik
- Anders nl...
- Anders nl....
- Anders nl....

Hoe wordt er gemonitord?

Welk systeem wordt daarvoor gebruikt?

Maakt uw gemeente gebruik van Duurzaam Bouwloket?

- Ja
- Nee
- Deels Duurzaam Bouwloket en daarbij.....
- Anders, nl.....

Hebt u inzicht in hoeveel er bespaard wordt door de gecoachte huishoudens?

- Nee

- Ja,

Zo ja, hoeveel gemiddeld per huishouden (per jaar of per maand)?

Zijn er binnen uw traject energiecoaching ongezoekt bijvangsten of opvallende resultaten?

Toelichting:

Deel D - Toekomst (vooruitblik 2021/2022)

Heeft uw organisatie ambities voor de toekomst rondom energicoaching?

Toelichting:

Kunt u aangeven wat de getallen binnen uw gemeente zijn rondom de potentiële doelgroep?

Doelgroep	Aantallen
Huurders	
Koopwoning < (bv. € 200.000)	
Inkomensgroep	
Anders. nl.	

Zijn er binnen uw organisatie projecten rondom energicoaching gepland? Zo ja, welke en wanneer starten deze?

Toelichting

Kunt u aangeven hoeveel u op jaarbasis van plan bent te gaan besteden aan energicoaching en wat daarbij komt kijken?

Communicatie rondom energicoaching/advertentie e.d.	
Besparende middelen als radiatorfolie, tochtstrips, led-lampen, etc.	
Startpakketten	
Anders....	

Opmerkingen

Indien wij nog vragen hebben of nieuwsgierig zijn geworden naar aanleiding van uw antwoorden in deze enquête, kunnen we dan met u in gesprek gaan? Zo ja, wilt u dan uw telefoonnummer hieronder achterlaten? Dit telefoonnummer wordt vanzelfsprekend niet in het onderzoek verwerkt en uitsluitend voor dit onderzoek benut.

Naam Telefoonnummer O6 Mail adres
--